

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"ЦИВІЛЬНЕ ТА ПОДАТКОВЕ ПРАВО"
для студентів напряму підготовки
6.030508 "Фінанси і кредит"
спеціалізації "Оподаткування"
денної форми навчання**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2016**

УДК 347(07.034)

Р 58

Затверджено на засіданні кафедри оподаткування.

Протокол № 1 від 27.08.2015 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: А. О. Єніна-Березовська

М. І. Коновалов

Робоча програма навчальної дисципліни "Цивільне та по-Р 58 даткове право" для студентів напряму підготовки 6.030508 "Фінанси і кредит" спеціалізації "Оподаткування" денної форми навчання : [Електронне видання] / уклад. А. О. Єніна-Березовська, М. І. Коновалов. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 66 с.

Подано тематичний план навчальної дисципліни та її зміст за модулями й темами. Вміщено плани лекцій, практичних занять, матеріали для закріплення знань (завдання для самостійної роботи, контрольні запитання), критерії оцінювання знань студентів, професійні компетентності, якими повинен володіти студент після вивчення навчальної дисципліни.

Рекомендовано для студентів напряму підготовки 6.030508 "Фінанси і кредит" спеціалізації "Оподаткування" денної форми навчання.

УДК 347(07.034)

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2016

Вступ

На сучасному етапі формування та становлення системи економічних відносин в Україні, який характеризується досить складною та, найчастіше, непослідовною політикою державного регулювання, фактичні результати фінансово-господарської діяльності підприємств залежать від уміння останніми обрати найбільш доцільні способи діяльності що будуть поєднувати, з одного боку, належний рівень реалізації обов'язків у галузі оподаткування, а з другого, – отримання в результаті здійснення підприємницької діяльності прибутку.

Більшість категорій які активно використовуються в галузі оподаткування, побудовані на понятійно-змістовому апараті визначеному саме цивільним правом, як, наприклад: інститут осіб (юридичних та фізичних), підстави набуття права власності, позовна давність, зобов'язання, окремі види договорів та ін.

Знання загальних та основних категорій цивілістики з урахуванням їх певних нюансів (особи, речові права, правочини, строки та терміни, зобов'язальне право тощо) є обов'язковою умовою формування сучасного фахівця в галузі оподаткування.

Тому навчальна дисципліна "Цивільне та податкове право" є важливою для підготовки бакалаврів за напрямом підготовки 6.030508 "Фінанси і кредит" (спеціалізація "Оподаткування").

Навчальну дисципліну віднесено до групи вибіркових дисциплін підготовки бакалаврів за напрямом підготовки – 6.030508 "Фінанси і кредит". Вона є невід'ємною частиною циклу дисциплін, необхідних робітникам економічних підрозділів підприємств незалежно від форми власності та організаційно-правової форми господарювання та робітникам контролюючих органів. Програму навчальної дисципліни розроблено з урахуванням вимог галузевого стандарту "Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра за напрямами підготовки галузі знань 0305 – Економіка та підприємництво", затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 04.07.2013 р. № 895. Ураховано рекомендації Тимчасового положення про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою ХНЕУ ім. Семена Кузнеця.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрямок підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 3,5	Галузь знань 0305 "Економіка та підприємництво"	Вибіркова	
Змістових модулів – 2	Напрямок підготовки 6.030508 "Фінанси і кредит" Спеціалізація "Оподат- кування"	Рік підготовки	
Загальна кількість годин – 126		4	
	Тижневих годин: аудиторних – 4; самостійної роботи студента – 4	Освітній ступінь: бакалавр	Семестр
1-й			
Лекції			
18			
Практичні			
34			
Самостійна робота			
74			
Вид контролю			
Залік			
4			

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить – 70,2 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання даної навчальної дисципліни є формування системи теоретичних знань, методичних рекомендацій і практичних навичок щодо засвоєння найважливіших цивільних й податкових категорій і основних тенденцій розвитку цивільно-правового регулювання майнових і особистих немайнових відносин у сучасних умовах існування України; відносин у галузі оподаткування, вивчення фундаментальних конструкцій цивільного й податкового права, принципів висновків цивільної

науки й наукових думок у галузі податкового права, знань основних тенденцій розвитку законодавчого регулювання суспільних відносин, що становлять предмет цивільного й податкового права.

Для досягнення мети виокремлені такі основні **завдання**:

вивчення теоретичних засад цивільного і податкового права;

засвоєння основних принципів обґрунтування господарських рішень з урахуванням основних положень цивільного й податкового законодавства;

набуття навичок самостійного вирішення проблемних практичних ситуацій організаційно-правового характеру.

Об'єктом навчальної дисципліни є процес прийняття суб'єктивного (управлінського) рішення з питань, що виникають у цивільних та податкових правовідносинах.

Предметом навчальної дисципліни є теоретичні та практичні засади здійснення (реалізації, прояву) різноманітних видів цивільних й податкових правовідносин.

Міждисциплінарні зв'язки. Дисципліна є вибірковою під час підготовки бакалаврів. Вона передбачає що до вивчення запропонованої дисципліни студенти приступають одержавши певні знання, вміння і навички з інших галузей науки. Плідно вивчати дисципліну треба на базі вивчених раніше правових дисциплін, таких як: "Основи права" або "Правознавство", "Господарське право" або "Підприємницьке право" і дисциплін тісно пов'язаних з ними. Значно покращать результативність навчання та нададуть змогу систематизувати отримані знання, зробити їх принципово якісними попередньо або одночасно вивчені дисципліни "Адміністративне право" та "Фінансове право".

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час лекційних занять та виконання практичних завдань. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час семінарських занять. Також велике значення в процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі види занять розроблені відповідно до кредитно-трансфертної системи організації навчального процесу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

предмет та систему цивільного права як галузі права, як науки та як навчальної дисципліни;

об'єкти цивільного права;
правовий статус юридичних та фізичних осіб як суб'єктів цивільних правовідносин;
джерела цивільного права;
систему цивільного законодавства;
сферу реалізації цивільних правовідносин;
загальні положення про речове право та право власності, їх захист;
правочини та строки на позовну давність;
зобов'язання (належне виконання та припинення);
способи забезпечення належного виконання зобов'язань;
не договірні зобов'язання;
положення про договір;
підстави зміни та розірвання договору;
поняття захисту цивільних прав;
способи захисту цивільних прав;
цивільно-правову відповідальність і т. ін.;
понятійний апарат податкового права, його систему, сутність та основні інститути;
специфіку об'єкта правового регулювання;
правовий статус суб'єктів податкових правовідносин;
структуру податкових правовідносин та специфіку її складових;
основи податкової процедури (процесу);
види юридичної відповідальності яка застосовується до правопорушників у галузі оподаткування;
правові форми використання прав, розпорядження ними, підстави, способи та порядок захисту;

вміти:

оцінювати об'єкт правового регулювання та не допускати помилок у визначенні відносин, що складають предмет цивільного права;
чітко, категоріально та критеріально відрізнити відносини від цивільно-правових, які збігаються з ними (за зовнішнім проявом або наслідками види діяльності);
надавати належну правову оцінку всієї сукупності обставин ситуаційної справи шляхом співвіднесення певного випадку з необхідними юридичними нормами;
здійснювати пошук адекватної підгалузі, інституту права і знаходження норми, яка може бути застосована у разі спірного випадку;

здійснювати достатню перевірку відповідності тексту норми офіційному;

проводити якісний аналіз цивільно-правових норм з огляду їх дії в часі, просторі та у колі осіб;

безпомилково визначати юридичну силу джерел цивільного права; вирішувати колізії норм у ході виявлення суперечностей або розбіжностей їх змісту у чинних актах;

проводити належне тлумачення норми цивільного права;

забезпечувати належний рівень використання первинної інформації в умовах ситуаційних завдань з метою доказу обраної правової позиції;

обґрунтовувати правову позицію з обов'язковим посиланням на норми чинного законодавства;

складати правові документи (договори, відповіді, надавати узагальнення, висновки тощо);

обирати правильні відповіді з ситуаційних та тестових запитань;

застосовувати необхідну правову норму під час виникнення колізійних питань;

уявляти перспективи та основні напрями розвитку податкового законодавства України;

використовувати інформацію, яка міститься в різноманітних джерелах правового регулювання податкових відносин з метою поліпшення стану розвитку фінансово-господарської діяльності підприємства;

забезпечувати якісний та багатоаспектний підхід до процесу застосування раціональних нововведень у формуванні стратегії й тактики ведення фінансово-господарської діяльності підприємства;

правильно тлумачити та застосовувати норми податкового законодавства в процесі роботи за спеціальністю;

надавати економіко-правову оцінку конкретним результатам діяльності окремого платника податків та вміти вірно кваліфікувати податкові правопорушення;

складати основні документи (заяви, скарги, повідомлення, вимоги) які застосовуються в податкових правовідносинах.

У процесі викладання навчальної дисципліни основна увага приділяється оволодінню студентами професійними **компетентностями**, що наведені в табл. 2.1.

**Професійні компетентності, які отримують студенти після вивчення
навчальної дисципліни**

Код компетентності	Назва компетентності	Складові компетентності
1	2	3
ЦТПП* 1	Використовувати знання теоретичних засад цивільного і податкового права	Здатність відокремити цивільне право від інших інститутів права, класифікувати систему цивільного права. Здатність розрізняти та характеризувати цивільні правовідносини, принципи їх виникнення та припинення, способи здійснення цивільних прав та виконання юридичних обов'язків законодавства за певними ознаками, виокремлювати елементи цивільного права
		Здатність класифікувати форми та види цивільно-правової відповідальності. Визначати підстави для звільнення від цивільно-правової відповідальності
		Здатність розрізняти види правочинів, виконувати умови дійсності правочину та правові наслідки недотримання сторонами вимог закону при здійсненні правочину
		Здатність до забезпечення належного виконання зобов'язань. Здатність до визначення видів цивільно-правових договорів, його змісту та класифікації його умов. Здатність до розмежування окремих видів договорів
ЦТПП 2	Здійснювати обґрунтування господарських рішень з урахуванням основних положень цивільного й податкового законодавства	Здатність до виокремлення податкового права в системі права України, визначення його місця, виявлення предмета та методів податкового права
		Здатність до класифікації органів державної влади, системи органів державної податкової служби, інших органів, які забезпечують наповнення бюджету, їх компетенцій та правового статусу
		Здатність до класифікації видів податків, їх об'єктів, податкового контролю, розмежування видів податкових перевірок
		Здатність до виокремлення основних та додаткових елементів податку, розуміння основних процесів обліку доходів та витрат
		Здатність до вирішення загальних спорів у податковій сфері

1	2	3
ЦТПП 3	Здійснювати використання навичок самостійного вирішення проблемних практичних ситуацій організаційно-правового характеру	Здійснювати самостійне вирішення проблемних практичних ситуацій цивільно-правового характеру
		Здійснювати самостійне вирішення проблемних практичних ситуацій в галузі оподаткування

* Цивільне та податкове право

Структуру складових професійних компетентностей та їх формування відповідно до Національної рамки кваліфікацій України наведено в табл. А.1 додатка А.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Цивільне право

Тема 1. Поняття та характеристика цивільного права та цивільного законодавства. Цивільні правовідносини

Поняття цивільного права, як галузі права. Предмет та методи цивільно-правового регулювання. Функції та принципи цивільно-правового регулювання. Система цивільного права.

Поняття та система цивільного законодавства.

Дія актів цивільного законодавства у часі, просторі та у колі осіб.

Акти цивільного законодавства, договір, звичай та вплив норм моралі. Правове значення судової практики й роз'яснень вищих судових інстанцій.

Поняття та особливості цивільного правовідношення. Підстави виникнення цивільних правовідносин. Елементи структури цивільних правовідносин. Види цивільних правовідносин.

Тема 2. Фізичні та юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин

Поняття фізичної особи та показники її індивідуалізації. Правоздатність та дієздатність фізичної особи їх зміст та види.

Фізична особа-підприємець.

Поняття, основні ознаки та індивідуалізація юридичної особи. Правоздатність, дієздатність юридичної особи.

Види юридичних осіб. Організаційно-правові форми юридичної особи. Філіали і представництва юридичної особи.

Тема 3. Об'єкти цивільних прав

Поняття і класифікація об'єктів цивільних прав (правовідносин).

Речі як об'єкти цивільних прав (правовідносин).

Цінні папери як об'єкт цивільних правовідносин.

Дії і результат дій як об'єкти цивільних прав (правовідносин).

Результати інтелектуальної, творчої діяльності та інформація як об'єкти цивільних прав.

Особисті немайнові блага як об'єкти цивільних прав.

Інші об'єкти цивільних прав.

Тема 4. Правочини в цивільному праві

Поняття, ознаки та значення правочинів. Види правочинів.

Форми правочину та правові наслідки її недотримання.

Умови здійснення правочину. Правові наслідки недотримання сторонами вимог закону у ході здійснення правочину. Тлумачення змісту правочину.

Доручення та представництво.

Тема 5. Позовна давність у цивільному праві

Поняття та значення позовної давності в цивільних правовідносинах.

Види строків позовної давності.

Порядок обчислення строків позовної давності.

Наслідки спливу строків давності.

Тема 6. Загальні положення речового права. Право власності

Поняття та зміст права власності. Способи набуття і припинення права власності.

Право приватної власності фізичних осіб та його характеристика. Право власності юридичних осіб та його характеристика.

Право державної та комунальної власності та його характеристика.

Право спільної власності, її види та характеристика.

Речові права на чуже майно, їх види та загальна характеристика.

Тема 7. Zobов'язальне право та загальні положення про договір

Zobov'язальне правовідношення (zobov'язання). Cторони zobov'язань. Виконання zobov'язання. Способи забезпечення належного виконання zobov'язань. Поняття і підстави припинення zobov'язань.

Цивільно-правовий договір – поняття, значення та функції. Класифікація цивільних договорів. Зміст цивільно-правового договору та класифікація його умов.

Форма договору і правові наслідки її недотримання.

Стадії укладення договору та способи укладення договорів. Припинення дії договору – форми, порядок та підстави.

Тема 8. Окремі види договірних zobov'язань

Поняття та загальна характеристика основних договорів що передбачають перехід права власності (купівля-продаж, постачання, дарування, міна).

Поняття та загальна характеристика основних договорів передачі майна у користування (найм, прокат, позичка).

Поняття та загальна характеристика основних договорів з виконання робіт (договір підряду, проектні та пошукові роботи, науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт).

Поняття та загальна характеристика основних договорів із надання послуг (договори перевезення, експедитування, т. ін.).

Поняття та загальна характеристика договорів доручення, комісії, управління майном.

Поняття та загальна характеристика інших договорів (зберігання, надання фінансових послуг).

Змістовий модуль 2

Податкове право

Тема 9. Поняття предмет та метод податкового права

Поняття податкового права та його ознаки.

Місце податкового права в системі фінансового права та в системі права України.

Предмет та методи податкового права.

Принципи податкового права, податкового законодавства, податків.

Тема 10. Система та джерела податкового права

Система податкового права та податкова система. Поняття і зміст.

Джерела податкового права та їх класифікація.

Податкове законодавство та його особливість.

Тема 11. Податкові правовідносини

Поняття, особливості та види податкових правовідносин.

Об'єкти та суб'єкти податкових правовідносин. Їх загальна характеристика.

Зміст та юридичні факти як елементи складу податкових правовідносин.

Норма податкового права.

Тема 12. Правовий статус податкових органів. Правові засади податкового контролю

Система органів державної влади, які забезпечують надходження податків до бюджетів, та правові засади їх цільової компетенції.

Система органів державної податкової служби та їх правовий статус.

Характеристика правового статусу інших органів державної влади які забезпечують надходження податків до бюджетів.

Поняття та зміст податкового контролю.

Податкова перевірка. Її роль та значення.

Класифікація податкових перевірок.

Тема 13. Правове регулювання податку

Поняття, ознаки та функції податків.

Співвідношення податків, зборів та мита.

Класифікація податків, зборів та обов'язкових платежів.

Поняття та склад правового механізму податку.

Тема 14. Платник податків, об'єкт та ставка оподаткування як обов'язкові елементи механізму податку

Поняття платника податків, характеристика його обов'язків та прав.

Фізичні та юридичні особи як платники податків та зборів.

Консолідовані платники податків та інші особи.

Поняття та види об'єкта оподаткування.

Методи визначення об'єкта оподаткування.

Поняття та види ставок оподаткування.

Тема 15. Визначення та загальна характеристика додаткових елементів правового механізму податку

Предмет одиниця та база оподаткування.

Податкові пільги їх система та види.

Поняття та різновиди джерел сплати податків.

Податковий облік доходів та витрат.

Обчислення суми податків.

Способи та строки сплати податків. Загальні засади податкової звітності.

Тема 16. Податкове зобов'язання та його правова природа

Поняття та зміст податкового зобов'язання, його виникнення, зміна та припинення.

Виконання податкового зобов'язання.

Податковий борг. Особливості його погашення.

Строки давності в зобов'язувальних податкових відносинах.

Забезпечення виконання обов'язку по сплаті податків та зборів.

Тема 17. Відповідальність за порушення податкового законодавства

Поняття, функції та ознаки відповідальності за порушення податкового законодавства.

Правопорушення у галузі податкового законодавства як підстава настання юридичної відповідальності.

Характеристика окремих видів юридичної відповідальності за порушення податкового законодавства.

Тема 18. Загальні засади вирішення конфліктів (суперечок) у галузі оподаткування

Системи органів, які розглядають та вирішують суперечки в галузі оподаткування.

Загальна характеристика судового розгляду суперечок у галузі оподаткування.

Позасудові засоби вирішення конфліктів у галузі оподаткування.

4. Структура навчальної дисципліни

На початку вивчення навчальної дисципліни кожен студент має бути ознайомлений як з робочою програмою навчальної дисципліни і формами організації навчання, так і зі структурою, змістом та обсягом кожного з її змістових модулів, а також з усіма видами контролю та методикою оцінювання сформованих професійних компетентностей.

Вивчення студентом навчальної дисципліни відбувається шляхом послідовного і ґрунтовного опрацювання змістових модулів. Змістовий модуль – це окремий, відносно самостійний блок дисципліни, який логічно об'єднує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом та взаємозв'язками. Тематичний план дисципліни складається з двох змістових модулів (табл. 4.1).

Таблиця 4.1

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		лекції	практичні	проведення підсумкового контролю	самостійна робота
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Цивільне право					
<i>Тема 1</i> Поняття та характеристика цивільного права та цивільного законодавства. Цивільні правовідносини	5	1	2	–	2
<i>Тема 2</i> Фізичні та юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин	7	1	2	–	4

Закінчення табл. 4.1

1	2	3	4	5	6
<i>Тема 3</i> Об'єкти цивільних прав	7	1	2	–	4
<i>Тема 4</i> Правочини в цивільному праві	5	1	2	–	2
<i>Тема 5</i> Позовна давність у цивільному праві	5	1	2	–	2
<i>Тема 6</i> Загальні положення речового права. Право власності	7	1	2	–	4
<i>Тема 7</i> Зобов'язальне право та загальні положення про договір	7	1	2	–	4
<i>Тема 8</i> Окремі види договірних зобов'язань <i>Підсумковий модульний контроль 1 "Цивільне право"</i>	11	1	2	–	8
Разом за змістовим модулем 1	54	8	16	–	30
Змістовий модуль 2. Податкове право					
<i>Тема 9</i> Поняття, предмет та метод податкового права	5	1	2	–	2
<i>Тема 10</i> Система та джерела податкового права	3,5	0,5	1	–	2
<i>Тема 11</i> Податкові правовідносини	3,5	0,5	1	–	2
<i>Тема 12</i> Правовий статус податкових органів. Правові засади податкового контролю	12	2	2	–	8
<i>Тема 13</i> Правове регулювання податку	7	1	2	–	4
<i>Тема 14</i> Платник податків, об'єкт та ставка оподаткування як обов'язкові елементи механізму податку	9	1	2	–	6
<i>Тема 15</i> Визначення та загальна характеристика додаткових елементів правового механізму податку	9	1	2	–	6
<i>Тема 16</i> Податкове зобов'язання та його правова природа	11	1	2	–	8
<i>Тема 17</i> Відповідальність за порушення податкового законодавства	7	1	2	–	4
<i>Тема 18</i> Загальні засади вирішення конфліктів (суперечок) у галузі оподаткування <i>Підсумковий модульний контроль 2 "Податкове право"</i>	5	1	2	–	2
Разом за змістовим модулем 2	72	10	18	–	44
Усього годин	126	18	34	–	74

5. Теми практичних занять

Практичне заняття – це форма навчального заняття, за якої викладач організовує детальний розгляд окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом сформульованих завдань. Проведення таких занять ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різного рівня складності для розв'язування їх на занятті. Воно включає проведення попереднього контролю знань, вмінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань із їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

За кожною темою викладач проводить практичне заняття, яке містить як теоретико-нормативну, так і практично-ситуаційну частини. Підсумкові оцінки за кожне заняття вносяться у відповідний журнал. Оцінки, отримані студентом за практичні заняття враховуються під час виставлення поточної модульної оцінки.

5.1. Теоретико-нормативна частина практичного заняття

Теоретико-нормативна частина практичного заняття – це частина навчального заняття, за якої викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких студенти опрацьовують чинні нормативно-правові акти (відповідні положення Конституції, законів, підзаконних нормативно-правових актів, які є інституційними джерелами галузі права, що вивчає студент), тези виступів тощо. На кожному практичному занятті викладач проводить коротке опитування на предмет володіння студентом знаннями норм діючого законодавства, правових категорій і явищ, оцінює підготовлені студентами доповіді та презентації з окреслених питань, їх виступи, активність у дискусії, вміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові бали за кожне практичне заняття виставляються у відповідний журнал. Отримані студентом бали за окремі практичні заняття враховуються в процесі накопичення підсумкових балів із даної навчальної дисципліни.

Перелік тем практичних занять, з визначенням програмних запитань, які повинні бути охоплені їх теоретико-нормативними частинами, наведено в табл. 5.1.

Таблиця 5.1

Перелік тем практичних занять

Назва теми		Програмні питання теоретико-нормативної частини практичного заняття	Кількість годин	Література
Лекції	Практичного заняття			
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1 Цивільне право				
<i>Тема 1.</i> Поняття та характеристика цивільного права та цивільного законодавства. Цивільні правовідносини	Проблемні питання категоріального апарату цивільного права	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття цивільного права та його загальні положення. 2. Система цивільного права та характеристика його елементів. 3. Система цивільного законодавства. 4. Визначення дії аналогії та аналогії права. 5. Дія актів цивільного законодавства у часі, просторі та у колі осіб. 6. Взаємозв'язок актів цивільного законодавства, договору, звичаїв та судової практики. 7. Поняття та особливості цивільних правовідносин. 8. Підстави виникнення цивільних правовідносин та їх характеристика. 9. Елементи структури цивільних правовідносин та їх характеристика. 10. Види цивільних правовідносин та їх характеристика 	2	<p>Основна: [2].</p> <p>Додаткова: [10; 12; 22; 34]</p>
<i>Тема 2.</i> Фізичні та юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин	<i>Тема 2.</i> Фізичні та юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття фізичної особи та показники її індивідуалізації. 2. Правоздатність та дієздатність фізичної особи: їх зміст, види та характеристика. 4. Акти цивільного стану: їх види та значення. 5. Характеристика правового статусу фізичної особи-підприємця. 5. Поняття, основні ознаки та індивідуалізація юридичної особи. 	2	<p>Основна: [1; 2].</p> <p>Додаткова: [3; 9; 15]</p>

1	2	3	4	5
		<p>6. Правоздатність, дієздатність юридичної особи.</p> <p>7. Види юридичних осіб.</p> <p>8. Організаційно-правові форми юридичної особи.</p> <p>9. Філіали і представництва юридичної особи.</p> <p>10. Створення та припинення юридичної особи.</p> <p>11. Вирішення завдань за темою</p>		
<i>Тема 3. Об'єкти цивільних прав</i>	<i>Тема 3. Об'єкти цивільних прав</i>	<p>1. Поняття і класифікація об'єктів цивільних прав (правовідносин).</p> <p>2. Визначення речей як об'єктів цивільних прав (правовідносин).</p> <p>3. Визначення цінних паперів як об'єктів цивільних правовідносин.</p> <p>4. Дії та результат дій як об'єкти цивільних прав (правовідносин).</p> <p>5. Результати інтелектуальної, творчої діяльності та інформація як об'єкти цивільних прав.</p> <p>6. Особисті немайнові блага як об'єкти цивільних прав.</p> <p>7. Інші об'єкти цивільних прав.</p> <p>8. Вирішення завдань за темою</p>	2	<p>Основна: [1; 2].</p> <p>Додаткова: [3; 13]</p>
<i>Тема 4. Правочини в цивільному праві</i>	<i>Тема 4. Правочини в цивільному праві</i>	<p>1. Правочини в цивільних правовідносинах, їх ознаки та значення.</p> <p>2. Види правочинів та їх характеристика.</p> <p>3. Форми правочину та правові наслідки його недотримання.</p> <p>4. Умови дійсності правочину.</p> <p>5. Правові наслідки недотримання сторонами вимог закону при здійсненні правочину.</p> <p>6. Основні засади тлумачення змісту правочину.</p> <p>7. Характеристика довіреності та представництва.</p> <p>8. Вирішення завдань за темою</p>	2	<p>Основна: [1; 2].</p> <p>Додаткова: [3; 13; 30]</p>
<i>Тема 5. Позовна давність у цивільному праві</i>	<i>Тема 5. Позовна давність у цивільному праві</i>	<p>1. Поняття та значення позовної давності в цивільних правовідносинах.</p> <p>2. Види строків позовної давності.</p> <p>3. Порядок обчислення строків позовної давності.</p> <p>4. Наслідки спливу строків давності</p>	2	<p>Основна: [2].</p> <p>Додаткова: [10; 12; 22; 34]</p>

Продовження табл. 5.1

1	2	3	4	5
<i>Тема 6. Загальні положення речового права. Право власності</i>	<i>Тема 6. Загальні положення речового права. Право власності</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, зміст та характеристика права власності. 2. Визначення основних способів набуття і припинення права власності. 3. Характеристика права власності фізичних осіб. 4. Характеристика права власності юридичних осіб. 5. Характеристика права державної та комунальної власності. 6. Право спільної власності, його види та характеристика. 7. Визначення та огляд речових прав на чуже майно, види та загальна характеристика. 8. Вирішення завдань за темою 	2	<p>Основна: [2]. Додаткова: [10; 12; 22; 34]</p>
<i>Тема 7. Зобов'язальне право та загальні положення про договір</i>	<i>Тема 7. Зобов'язальне право та загальні положення про договір</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Зобов'язальне право та зобов'язальні правовідносини та їх характеристика. 2. Сторони зобов'язань та їх характеристика. 3. Загальні засади виконання зобов'язань. 4. Огляд способів забезпечення належного виконання зобов'язань. 5. Визначення підстав припинення зобов'язань. 6. Вирішення завдань за темою 	2	<p>Основна: [2]. Додаткова: [10; 12; 22; 34]</p>
<i>Тема 8. Окремі види договірних зобов'язань</i>	<i>Тема 8. Окремі види договірних зобов'язань</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основні договори, що передбачають перехід права власності (купівля-продаж, постачання, дарування, міна). 2. Основні договори про передачу майна у користування (найм, прокат, позичка). 3. Основні договори з виконання робіт (договір підряду, проектні та пошукові роботи, науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт). 4. Основні договори з надання послуг (договори перевезення, експедирування й т. ін.). 5. Договори доручення, комісії, управління майном. 6. Інші договори (зберігання, з надання фінансових послуг). 7. Вирішення завдань за темою 	2	<p>Основна: [2]. Додаткова: [10; 12; 22; 34]</p>
Разом за змістовим модулем 1			16	–

1	2	3	4	5
Змістовий модуль 2 Податкове право				
<i>Тема 9.</i> Поняття, предмет та метод податкового права	<i>Тема 9.</i> Поняття, предмет та метод податкового права	1. Поняття податкового права та його ознаки. 2. Місце податкового права в системі фінансового права та системі права України. Предмет та методи податкового права. 3. Принципи податкового права, податкового законодавства та податків	2	Основна: [1; 2]. Додаткова: [3; 14; 30]
<i>Тема 10.</i> Система та джерела податкового права	<i>Тема 10.</i> Система та джерела податкового права	1. Система податкового права та податкова система. Поняття та зміст. 2. Джерела податкового права та їх класифікація. 3. Податкове законодавство та його особливості	1	Основна: [1; 2]. Додаткова: [30]
<i>Тема 11.</i> Податкові правовідносини	<i>Тема 11.</i> Податкові правовідносини	1. Поняття, особливості та види податкових правовідносин. 2. Об'єкти та суб'єкти податкових правовідносин. Їх загальна характеристика. 3. Зміст та юридичні факти як елементи складу податкових правовідносин. 4. Норма податкового права	1	Основна: [1; 2]. Додаткова: [30]
<i>Тема 12.</i> Правовий статус податкових органів. Правові засади податкового контролю	<i>Тема 12.</i> Правовий статус податкових органів. Правові засади податкового контролю	1. Система органів державної влади, які забезпечують надходження податків до бюджетів та правові засади їх цільової компетенції. 2. Система органів державної податкової служби та їх правовий статус. 3. Характеристика правового статусу інших органів державної влади, які забезпечують надходження податків до бюджетів. 4. Поняття та зміст податкового контролю. 5. Податкова перевірка, її роль та значення. 6. Класифікація податкових перевірок	2	Основна: [1]. Додаткова: [30]
<i>Тема 13.</i> Правове регулювання податку	<i>Тема 13.</i> Правове регулювання податку	1. Поняття, ознаки та функції податків. 2. Співвідношення податків, зборів та мита. 3. Класифікація податків, зборів та обов'язкових платежів. 4. Поняття та склад правового механізму податку	2	Основна: [1]. Додаткова: [21 – 23; 32; 34]

1	2	3	4	5
<i>Тема 14.</i> Платник податків, об'єкт та ставка оподаткування як обов'язкові елементи механізму податку	<i>Тема 14.</i> Платник податків, об'єкт та ставка оподаткування як обов'язкові елементи механізму податку	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття платника податків та характеристика його обов'язків та прав. 2. Фізичні та юридичні особи як платники податків та зборів 3. Консолідовані платники податків та інші особи. 4. Поняття та види об'єкта оподаткування. 5. Методи визначення об'єкта оподаткування. 6. Поняття та види ставок оподаткування 	2	Основна: [1]. Додаткова: [21 – 23; 32; 34]
<i>Тема 15.</i> Визначення та загальна характеристика додаткових елементів правового механізму податку	<i>Тема 15.</i> Визначення та загальна характеристика додаткових елементів правового механізму податку	<ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет, одиниця та база оподаткування. 2. Податкові пільги, їх система та види. 3. Поняття та різновиди джерел уплати податків. 4. Податковий облік доходів та витрат. 5. Обчислення суми податків. 6. Способи та строки сплати податків. Загальні засади податкової звітності 	2	Основна: [1]. Додаткова: [21 – 23; 32; 34]
<i>Тема 16.</i> Податкове зобов'язання та його правова природа	<i>Тема 16.</i> Податкове зобов'язання та його правова природа	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та зміст податкового зобов'язання, його виникнення, зміна та припинення. 2. Виконання податкового зобов'язання. 3. Податковий борг. Особливості його погашення. 4. Строки давності в зобов'язальних податкових відносинах. 5. Забезпечення виконання обов'язку зі сплати податків та зборів 	2	Основна: [1]. Додаткова: [21 – 23; 32; 34]
<i>Тема 17.</i> Відповідальність за порушення податкового законодавства	<i>Тема 17.</i> Відповідальність за порушення податкового законодавства	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, функції та ознаки відповідальності за порушення податкового законодавства. 2. Правопорушення у галузі податкового законодавства як підстава настання юридичної відповідальності. 3. Характеристика окремих видів юридичної відповідальності за порушення податкового законодавства 	2	Основна: [1]. Додаткова: [21 – 23; 32; 34]

1	2	3	4	5
Тема 18. Загальні засади вирішення конфліктів (суперечок) у галузі оподаткування	Тема 18. Загальні засади вирішення конфліктів (суперечок) у галузі оподаткування	1. Система органів, які компетентні розглядати та вирішувати спори в галузі оподаткування. 2. Загальна характеристика судового розгляду спорів у галузі оподаткування. 3. Позасудові засоби вирішення конфліктів у галузі оподаткування	2	Основна: [1]. Додаткова: [21 – 23; 32; 34]
Разом за змістовим модулем 2			18	
Разом годин за змістовими модулями			34	

5.2. Практично-ситуаційна частина практичного заняття

Практично-ситуаційна частина практичного заняття – це частина навчального заняття, за якої викладач, залежно від досліджуваної теми, пропонує студентам для вирішення завдання (ситуації), що складаються, в основному, з попередньо оброблених рішень судових чи інших компетентних органів з приводу відносин що виникають у практичній діяльності. Такі завдання – це підготовлені в навчальних цілях різноманітні життєві ситуації, які потребують конкретного рішення на певній правовій основі.

Теми практичних занять, з визначенням програмних запитань, на яких будується можливість вірного вирішення та належного правового обґрунтування їх практично-ситуаційних частин, наведено вище у табл. 5.1.

5.3. Приклади типових практичних завдань за темами

Змістовий модуль 1. Цивільне право

Задача з цивільного права до теми 7: "Зобов'язальне право та загальні положення про договір"

Громадянин Д. М. Березін по телефону домовився із громадянином П. В. Семеновим про купівлю рушниці, яку він напередодні оглянув,

і перерахував за неї переказом гроші. Коли Д. М. Березін прийшов її забирати, П. В. Семенов вийняв рушницю з футляра і передав покупцю. На вимогу передати футляр П. В. Семенов відповів, що його він замовляв окремо від рушниці, що підтверджено квитанцією, і може також продати за додаткову суму. Вважаючи, що рушниця і футляр є предметом однієї угоди, Д. М. Березін звернувся з позовом до суду.

Завдання:

Вирішить ситуацію з посиланням на норми діючого законодавства. Визначте та охарактеризуйте правовий статус речей в цивільному праві та надайте їх класифікацію.

Змістовий модуль 2. Податкове право

Задача податкового права до теми 12: "Правовий статус податкових органів. Правові засади податкового контролю"

Заступником начальника слідчого відділу старший лейтенант ГВПМ ДФС у О... області Головатим С. К., який входив до складу групи інспекторів, які проводили комплексну документальну перевірку ТОВ "Енергоплюс", були виявлені непоодинокі випадки грубих порушень посадовими особами товариства, які відповідають за облік та збереження оригіналів первинних бухгалтерських документів, та ведення податкового, та бухгалтерського обліку.

З метою недопущення можливості підробки певних документів, укладання "попередніми числами" інших договорів, видалення інформації з "жорсткого диску" персональних комп'ютерів працівників бухгалтерії та фінансового відділу Головатим С. К. була здійснена конфіскація наступного майна підприємства: 3 системних блока від персональних комп'ютерів; оригінали договорів за період з 01.01.2013–01.12.2015 р.; 25 дисків CD-ROM з інформацією; оригінали службових записок щодо договірних відносин між юридичним відділом та бухгалтерією. У ході конфіскації інспектором було складено відповідний акт, але не відібрані пояснення винних осіб.

Завдання:

Вирішити суперечку та мотивуйте свою відповідь з посиланням на норми діючого законодавства. Вкажіть усі порушення та/або помилки (в тому числі категоріальні) які мали місце в цій ситуації.

5.4. Вимоги та рекомендації до процесу вирішення практичних (ситуаційних) завдань

Вирішення практичних (ситуаційних) завдань демонструє ступінь формування у студентів практичних навичок і є традиційним, і найважливішим методом проведення практичних занять, тому слід враховувати наступні основні вимоги та рекомендації до процесу їх рішення.

У процесі вирішення завдань освоюється алгоритми юридичного мислення, без оволодіння якими неможливо успішне вирішення практичних проблем. Ці алгоритми містять у собі:

вивчення конкретної ситуації (відносини), що вимагає правового обґрунтування та вирішення;

правове оцінювання (кваліфікацію) цієї ситуації (відносини);

пошук відповідних нормативних актів і судової практики;

тлумачення правових норм, що підлягають застосуванню;

ухвалення рішення за даною життєвою ситуацією;

обґрунтування ухваленого рішення, його формулювання в письмовій формі.

Умови завдань включають усі фактичні обставини, необхідні та достатні для винесення правильного рішення за спірним питанням, сформульованому в тексті завдання.

Рішення завдання необхідно записувати в зошит, який студент окремо веде для практичних (семінарських) занять з Цивільного та Податкового права. У ході розв'язання завдання текст переписувати до зошиту не потрібно; достатнім є зазначення номера завдання, після якого наводиться викладення тексту відповіді студента за поставленими в завданні питаннями.

У відповіді за поставлені у завданні питання необхідно дати обґрунтовану оцінку запропонованої ситуації з оглядом на положення чинного законодавства. Якщо в завданні вже наведене рішення суду або іншого органу, потрібно оцінити його обґрунтованість і законність. При цьому висновки повинні бути мотивовані з посиланням на нормативний акт із вказівкою його повного найменування, розділу, статті, пункту або параграфа. Під час вирішення завдань неприпустимо обмежуватися однозначною відповіддю "так" або "ні", "вірно" чи "невірно" і т. ін.

Для глибокого ознайомлення з питаннями програми навчального курсу рекомендується використовувати наведені в переліку джерел

нормативно-правові акти, матеріалів судової практики й літератури, навчальні посібники, монографічні дослідження, а також актуальну й адекватну інформацію зі спеціальних правових ресурсів мережі Інтернет.

6. Самостійна робота

6.1. Завдання та форми самостійної роботи

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Мета СРС – засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця вищого рівня кваліфікації.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів денної форми навчання, визначається навчальним планом і становить 59 % (74 години) від загального обсягу навчального часу на вивчення дисципліни (126 годин). У ході самостійної роботи студент має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної професійної підготовки.

СРС включає: опрацювання лекційного матеріалу; опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів та понять за темами дисципліни; підготовку до практичних занять; підготовку до виступу на практичних заняттях, поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань; пошук (підбір) та огляд нормативно-правових та літературних джерел з заданої проблематики дисципліни; аналітичний розгляд наукової публікації; контрольну перевірку студентами особистих знань за питаннями для самодіагностики; підготовку до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; підготовку до модульного контролю; систематизацію вивченого матеріалу з метою підготовки до заліку.

Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота студентів з вітчизняною та закордонною

спеціальною економічною літературою, нормативними актами, статистичними матеріалами. Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань з навчальної дисципліни, наведені в табл. 6.1.

Таблиця 6.1

Завдання для самостійної роботи студентів та форми її контролю

Назва теми	Зміст самостійної роботи студентів	Кількість годин	Форми контролю СРС	Література
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Цивільне право				
<i>Тема 1.</i> Поняття та характеристика цивільного права та цивільного законодавства. Цивільні правовідносини	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	2	Презентація результатів. Експрес-опитування	Основна: [2]. Додаткова: [3; 13]
<i>Тема 2.</i> Фізичні та юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	4	Презентація результатів. Експрес-опитування	Основна: [2]. Додаткова: [3; 14; 15]
<i>Тема 3.</i> Об'єкти цивільних прав	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	4	Презентація результатів. Письмова контрольна робота	Основна: [2]. Додаткова: [3; 9; 13; 30; 34]
<i>Тема 4.</i> Правочини в цивільному праві	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	2	Презентація результатів. Експрес-опитування	Основна: [2]. Додаткова: [3; 13; 30; 34]
<i>Тема 5.</i> Позовна давність у цивільному праві	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	2	Презентація результатів. Експрес-опитування	Основна: [2]. Додаткова: [13]
<i>Тема 6.</i> Загальні положення речового права. Право власності	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	4	Презентація результатів. Експрес-опитування	Основна: [2]. Додаткова: [13]

1	2	3	4	5
Тема 7. Зобов'язальне право та загальні положення про договір	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	4	Презентація результатів. Експрес-опитування	
Тема 8. Окремі види договірних зобов'язань	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	8	Презентація результатів. Письмова контрольна робота	Основна: [2]. Додаткова: [13]
Усього за змістовим модулем 1		30	-	-
Змістовий модуль 2. Податкове право				
Тема 9. Поняття, предмет та метод податкового права	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	2	Презентація результатів. Експрес-опитування	Основна: [1]. Додаткова: [13; 30]
Тема 10. Система та джерела податкового права	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	2	Презентація результатів. Експрес-опитування	Основна: [1]. Додаткова: [13; 30]
Тема 11. Податкові правовідносини	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	2	Презентація результатів. Експрес-опитування	Основна: [1]. Додаткова: [13; 30]
Тема 12. Правовий статус податкових органів. Правові засади податкового контролю	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	8	Презентація результатів. Експрес-опитування	Основна: [1]. Додаткова: [13; 30]
Тема 13. Правове регулювання податку	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	4	Презентація результатів. Експрес-опитування	Основна: [1]. Додаткова: [13; 30]
Тема 14. Платник податків, об'єкт та ставка оподаткування як обов'язкові елементи механізму податку	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	6	Презентація результатів. Експрес-опитування	Основна: [1]. Додаткова: [13; 30]

1	2	3	4	5
<i>Тема 15.</i> Визначення та загальна характеристика додаткових елементів правового механізму податку	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	6	Презентація результатів. Експрес-опитування	Основна: [1; 2]. Додаткова: [3; 34]
<i>Тема 16.</i> Податкове зобов'язання та його правова природа	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	8	Презентація результатів. Експрес-опитування	Основна: [1]. Додаткова: [13; 30]
<i>Тема 17.</i> Відповідальність за порушення податкового законодавства	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	4	Презентація результатів. Експрес-опитування	Основна: [1; 2]. Додаткова: [13; 30]
<i>Тема 18.</i> Загальні засади вирішення конфліктів (суперечок) у галузі оподаткування	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	2	Презентація результатів. Письмова контрольна робота	Основна: [1]. Додаткова: [13; 30]
Усього за змістовим модулем 2		44		
<i>Залік</i>		4	-	-
Усього за дисципліною		74		

6.2. Контрольні питання для самодіагностики

Змістовий модуль 1. "Цивільне право"

Тема 1. Поняття та характеристика цивільного права та цивільного законодавства. Цивільні правовідносини

1. Поняття цивільного права як галузі права. Предмет та метод цивільно-правового регулювання суспільних відносин.
2. Акти цивільного законодавства, їх система.
3. Дія актів цивільного законодавства у часі, просторі та у колі осіб.

4. Співвідношення загального і спеціального законодавства. Аналогія закону і аналогія права.

5. Поняття та особливості цивільних правовідносин. Класифікація цивільних правовідносин та її правове значення.

6. Елементи цивільних правовідносин та їх зміст.

7. Поняття та значення підстав (юридичних фактів) виникнення, зміни та припинення цивільних правовідносин. Юридичний склад. Класифікація юридичних фактів.

8. Здійснення цивільних прав та виконання обов'язків.

Тема 2. Фізичні та юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин

1. Поняття фізичної особи. Правоздатність фізичної особи.

2. Цивільна дієздатність фізичних осіб, зміст та її види.

3. Обмеження та поновлення цивільної дієздатності фізичної особи.

4. Визнання фізичної особи недієздатною та поновлення в дієздатності.

5. Акти цивільного стану.

6. Правовий статус фізичної особи-підприємця.

7. Поняття, ознаки та значення юридичних осіб.

8. Види юридичних осіб.

9. Способи створення юридичної особи.

10. Цивільна правоздатність та дієздатність юридичної особи.

11. Філії та представництва юридичної особи.

Тема 3. Об'єкти цивільних прав

1. Речі як об'єкти цивільних прав.

2. Класифікація речей та її правове значення.

3. Оборотоzдатність речей у цивільному праві.

4. Майно як особливий об'єкт цивільних прав.

5. Дії та їх результат як об'єкти цивільних прав.

Тема 4. Правочини в цивільному праві

1. Поняття, ознаки та значення правочинів.

2. Види правочинів.

3. Умови чинності правочину.

4. Тлумачення змісту правочину.

5. Недійсність правочину.
6. Поняття, підстави виникнення та види представництва.
7. Вчинення правочинів представником.
8. Довіреність.
9. Припинення представництва.

Тема 5. Позовна давність у цивільному праві

1. Поняття строку і терміну, їх значення та види.
2. Обчислення строків.
3. Поняття, сутність та значення позовної давності. Вимоги, на які позовна давність не поширюється.
4. Види позовної давності.
5. Обчислення та перебіг позовної давності.
6. Зупинення та переривання перебігу строків позовної давності.

Тема 6. Загальні положення речового права. Право власності

1. Поняття права власності та його зміст.
2. Підстави набуття права власності.
3. Момент виникнення права власності у набувача.
4. Здійснення права власності.
5. Право приватної власності фізичних осіб та його характеристика.
6. Право власності юридичних осіб та його характеристика.
7. Право державної та комунальної власності та його характеристика.
8. Право спільної власності, її види та характеристика.
9. Припинення права власності.
10. Право володіння чужим майном як речове право.
11. Право користування чужим майном як речове право.

Тема 7. Зобов'язальне право та загальні положення про договір

1. Зобов'язальне правовідношення (зобов'язання).
2. Суб'єкти зобов'язань. Треті особи у зобов'язанні. Зміна осіб у зобов'язанні.
3. Виконання зобов'язання.
4. Недоутримка як спосіб забезпечення належного виконання зобов'язань.

5. Задаток як спосіб забезпечення належного виконання зобов'язань.
6. Поручка як спосіб забезпечення належного виконання зобов'язань.
7. Гарантія як спосіб забезпечення належного виконання зобов'язань.
8. Застава як спосіб забезпечення належного виконання зобов'язань.
9. Притримання як спосіб забезпечення належного виконання зобов'язань.
10. Припинення зобов'язань.
11. Правові наслідки порушення зобов'язань.
12. Цивільно-правовий договір.
13. Зміст цивільно-правового договору і класифікація його умов.
14. Порядок укладення договорів.
15. Підстави для зміни або розірвання договору.

Тема 8. Окремі види договірних зобов'язань

1. Договір купівлі-продажу.
2. Договір поставки.
3. Договір міни.
4. Договір дарування.
5. Договір найму (оренди).
6. Договір найму (оренди) житла.
7. Договір позички.
8. Договір підряду.
9. Договір побутового підряду.
10. Договір підряду на проектні та пошукові роботи.
11. Договір на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт.
12. Договір перевезення.
13. Договір транспортного експедитування.
14. Договір зберігання.
15. Договір страхування.
16. Договір доручення.
17. Договір комісії.

Змістовий модуль 2. Податкове право

Тема 9. Поняття, предмет та метод податкового права

1. Які суспільні відносини виступають предметом податкового права?
2. У чому полягає взаємозв'язок податкового права з іншими інститутами фінансового права?
3. Визначте систему податкового права.
4. Визначте функції податкового права в сучасних умовах української державності.

Тема 10. Система та джерела податкового права й законодавства

1. Визначте класифікацію джерел податкового права та їх види?
2. Визначте поняття й особливості податкового законодавства.

Тема 11. Податкові правовідносини

1. Сформулюйте поняття податкового правовідношення.
2. Сформулюйте правові засади виникнення, зміни та припинення податкового правовідношення.
3. Що є об'єктом, предметом та суб'єктом податкового правовідношення?
4. Сформулюйте поняття суб'єкта податкового правовідношення.
5. Дайте класифікацію суб'єктів податкового правовідношення.
6. Дайте характеристику платника податків і зборів як суб'єкта податкових правовідносин, визначте його права та обов'язки.
7. Дайте характеристику контролюючих органів як суб'єктів податкових правовідносин.

Тема 12. Правовий статус податкових органів. Правові засади податкового контролю

1. Сформулюйте систему контролюючих органів та їх класифікацію.
2. Визначте права та обов'язки контролюючих органів.
3. У чому полягають правові засади перевірок господарської діяльності платників податків?
4. Назвіть види перевірок господарської діяльності платників податків.

5. У чому полягає контроль, який здійснюють податкові органи за обігом валютних коштів?

6. У чому полягає контроль, який здійснюють податкові органи за обігом алкогольних напоїв та тютюнових виробів?

Тема 13. Правове регулювання податку

1. Зазначте класифікацію податків.
2. Визначте систему оподаткування України, принципи її дії та формування.
3. Які податки є загальнодержавними?
4. Які податки відносяться до місцевих податків?
5. Сформулюйте поняття податку, збору, мита як обов'язкового платежу.

Тема 14. Платник податків, об'єкт та ставка оподаткування, як обов'язкові елементи механізму податку

1. Сформулюйте поняття об'єкта, предмета, одиниці та бази оподаткування. У чому полягає їх взаємозв'язок?

Тема 15. Визначення та загальна характеристика додаткових елементів правового механізму податку

Тема 16. Податкове зобов'язання та його правова природа

1. У чому полягають законодавчі засади податкового процесу?
2. Сформулюйте поняття податкового зобов'язання платника податку.
3. У чому полягає забезпечення податкового зобов'язання?
4. Сформулюйте поняття апеляційної процедури.
5. Сформулюйте поняття податкового боргу.
6. У чому полягає відстрочення та розстрочення податкового боргу?

Тема 17. Відповідальність за порушення податкового законодавства

1. Поняття, функції та ознаки відповідальності за порушення податкового законодавства.

2. Правопорушення у галузі податкового законодавства як підстава настання юридичної відповідальності.

3. Характеристика окремих видів юридичної відповідальності за порушення податкового законодавства.

Тема 18. Загальні засади вирішення конфліктів (суперечок) у галузі оподаткування

1. Система органів які компетентні розглядати та вирішувати конфлікти в галузі оподаткування.

2. Загальна характеристика судового розгляду конфліктів у галузі оподаткування.

3. Позасудові засоби вирішення конфліктів у галузі оподаткування.

7. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль тощо.

Формами організації індивідуально-консультативної роботи є:

за засвоєнням теоретичного матеріалу:

консультації: індивідуальні (запитання – відповідь), групові (розгляд типових прикладів – ситуацій);

за засвоєнням практичного матеріалу:

консультації індивідуальні та групові;

для комплексної оцінки засвоєння програмного матеріалу:

індивідуальне здавання виконаних робіт.

8. Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції

проблемного характеру, міні-лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозкові атаки, кейс-метод, презентації, ознайомлюючи (початкові) ігри (табл. 8.1 і 8.2).

Таблиця 8.1

**Розподіл форм та методів активізації процесу навчання
за темами навчальної дисципліни**

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
1	2
<i>Тема 1.</i> Поняття та характеристика цивільного права та цивільного законодавства. Цивільні правовідносини	<i>Проблемна лекція</i> з питань "Поняття цивільного права як галузі права" та "Цивільне право в системі права України". <i>Міні-лекція, семінар-дискусія</i> з питань "Цивільне законодавство і його співвідношення з цивільним правом", "Система цивільного законодавства"
<i>Тема 2.</i> Фізичні та юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин	<i>Проблемна лекція</i> з питання "Фізичні особи як суб'єкти цивільного права". <i>Кейс-метод</i> "Наслідки визнання особи обмежено дієздатною – комплексний підхід". <i>Кейс-метод</i> "Порівняльна характеристика господарських товариств". <i>Ділова гра</i> "Державна реєстрація юридичної особи"
<i>Тема 3.</i> Об'єкти цивільних прав	<i>Презентації:</i> "Огляд об'єктів інтелектуальної власності", "Захист авторських прав"
<i>Тема 4.</i> Правочини в цивільних правовідносинах	<i>Проблемна лекція</i> з питання "Нікчемність та недійсність правочинів", "Види представництва". Презентація результатів роботи у групі
<i>Тема 5.</i> Позовна давність у цивільному праві	<i>Проблемна лекція</i> з питання: "Значення строків позовної давнини"
<i>Тема 6.</i> Загальні положення речового права. Право власності	<i>Проблемна лекція</i> з питання "Види речових прав", Ділова гра "Здійснення повноважень співвласників"
<i>Тема 7.</i> Зобов'язальне право та загальні положення про договір	<i>Міні-лекція, семінар-дискусія</i> з питання "Поняття, підстави виникнення та припинення зобов'язання". <i>Кейс-метод</i> "Відповідальність за порушення зобов'язання". Робота в малих групах "Порядок укладання договорів: дії offerenta та акцептанта". <i>Проблемна лекція:</i> "Принцип свободи договору". Ділова гра "Визнання договору недійсним – позиції опонентів"
<i>Тема 8.</i> Окремі види цивільних договорів та їх умови	Презентації окремих видів цивільних договорів

1	2
<i>Тема 9.</i> Поняття, предмет та метод податкового права	<i>Міні-лекція</i> "Взаємозв'язок податкового з іншими галузями в системі права України"
<i>Тема 10.</i> Система та джерела податкового права	<i>Проблемна лекція</i> з питання "Місце та роль правового прецеденту в сучасній правозастосовній діяльності"
<i>Тема 11.</i> Податкові правовідносини	<i>Міні-лекція</i> "Специфіка податкових правовідносин", <i>семінар-дискусія</i> "Структура податкових правовідносин". <i>Ділова гра</i> "П'ять прикладів за кожним з видів юридичних фактів у галузі оподаткування"
<i>Тема 12.</i> Правовий статус податкових органів. Правові засади податкового контролю	<i>Проблемна лекція</i> з питання "Правовідносини податкового контролю – важлива складова оподаткування", <i>семінар-дискусія</i> з питання "Законність та правомірність – необхідна умова діяльності контролюючих органів". <i>Рольова гра</i> "Йду на позапланову виїзну перевірку – формальний аспект". <i>Презентація</i> результатів роботи в малих групах
<i>Тема 13.</i> Правове регулювання податку	<i>Проблемна лекція</i> з питання "Роль податку в механізмі державного регулювання економіки", <i>семінар-дискусія</i> з питання "Функції податків"
<i>Тема 14.</i> Платник податків, об'єкт та ставка оподаткування, як обов'язкові елементи правового механізму податку	<i>Міні-лекція</i> "Платник податків та податковий агент – розмежування правового статусу", <i>семінар-дискусія</i> з питання "Звичаєві ціни та їх роль у галузі оподаткування"
<i>Тема 15.</i> Визначення та загальна характеристика додаткових елементів правового механізму податку	<i>Проблемна лекція</i> "Податкові пільги, їх значення роль та функції – макроекономічний аспект". <i>Семінар-дискусія</i> "Бухгалтерський та податковий облік – здійсни розмежування"
<i>Тема 16.</i> Податкове зобов'язання та його правова природа	<i>Міні-лекція</i> "Обов'язок в оподаткуванні та податкові зобов'язання – загальні риси та різниця"; <i>проблемна лекція</i> "Конфлікт інтересів та практична реалізація прав платника податків". <i>Рольова гра</i> "Узгодження податкового зобов'язання"
<i>Тема 17.</i> Відповідальність за порушення податкового законодавства	<i>Проблемна лекція</i> "Види відповідальності та нюанси їх розмежування", <i>семінар-дискусія</i> з питання "Юридична особа", <i>презентація</i> результатів роботи в малих групах
<i>Тема 18.</i> Загальні засади вирішення конфліктів (суперечок) у галузі оподаткування	<i>Проблемна лекція</i> "Куди звертатися платнику податків за захистом порушених прав?". <i>Кейс-метод</i> "Правове регулювання судового розгляду спорів". <i>Рольова гра</i> "Позов – схвалення – відклик. Склади правилно"

Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначаються не тільки методикою і технікою викладання, але й високою ефективністю навчального процесу, який виявляється у: високій мотивації студентів; закріпленні теоретичних знань на практиці; підвищенні самосвідомості студентів; формуванні здатності приймати самостійні рішення; формуванні здатності до ухвалення колективних рішень; формуванні здатності до соціальної інтеграції; набуття навичок вирішення конфліктів; розвитку здатності до знаходження компромісів.

Лекції проблемного характеру – один із найважливіших елементів проблемного навчання студентів. Вони передбачають поряд із розглядом основного лекційного матеріалу встановлення та розгляд кола проблемних питань дискусійного характеру, які недостатньо розроблені в науці й мають актуальне значення для теорії та практики. Лекції проблемного характеру відрізняються поглибленою аргументацією матеріалу, що викладається. Вони сприяють формуванню у студентів самостійного творчого мислення, прищеплюють їм пізнавальні навички. Студенти стають учасниками наукового пошуку та вирішення проблемних ситуацій.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Вони проводяться, як правило, як частина заняття-дослідження. Міні-лекції відрізняються від повноформатних лекцій значно меншою тривалістю. Міні-лекції тривають біля 10-15 хвилин і використовуються для того, щоб стисло донести нову інформацію до всіх слухачів. Міні-лекції часто застосовуються як частини цілісної теми, яку бажано викладати у виді лекції, щоб не втомлювати аудиторію. Тоді інформація надається поступово кількома окремими сегментами, між якими застосовуються інші форми й методи навчання.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди та переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх.

Робота в малих групах дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

Мозкові атаки – метод розв'язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити якомога більшу кількість ідей за обмежений проміжок часу, обміняти думками і здійснити їх селекцію.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для виголошення певних досягнень, результатів роботи групи звіту про виконання індивідуальних завдань, проектних робіт. Презентації можуть бути як індивідуальними, наприклад, виступ одного слухача, так і колективними, тобто виступи двох та більше слухачів.

Метод сценаріїв полягає в розробці ймовірних моделей поведінки та розвитку конкретних явищ у перспективі.

Таблиця 8.2

Використання методик активізації процесу навчання

Тема	Практичне застосування навчальних технологій	Методики активізації процесу навчання
1	2	3
<i>Тема 1.</i> Поняття та характеристика цивільного права та цивільного законодавства. Цивільні правовідносини	<i>Проблемна лекція</i> з питань "Поняття цивільного права як галузі права" та "Цивільне право в системі права України". <i>Міні-лекція, семінар-дискусія</i> з питань "Цивільне законодавство і його співвідношення з цивільним правом", "Система цивільного законодавства"	Семінари-дискусії, презентації
<i>Тема 2.</i> Фізичні та юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин	<i>Проблемна лекція</i> з питання "Фізичні особи як суб'єкти цивільного права". <i>Кейс-метод</i> "Наслідки визнання особи обмежено-дієздатною – комплексний підхід". <i>Кейс-метод</i> "Порівняльна характеристика господарських товариств". <i>Ділова гра</i> "Державна реєстрація юридичної особи"	Семінари-дискусії, робота в малих групах, мозкові атаки
<i>Тема 3.</i> Об'єкти цивільних прав	<i>Презентації:</i> "Огляд об'єктів інтелектуальної власності", "Захист авторських прав"	Семінари-дискусії, презентації
<i>Тема 4.</i> Правочини в цивільних правовідносинах	<i>Проблемна лекція</i> з питання "Нікчемність та недійсність правочинів", "Види представництва". <i>Презентація</i> результатів роботи у групі	Семінари-дискусії, робота в малих групах, мозкові атаки

1	2	3
<i>Тема 5.</i> Позовна давність у цивільному праві	<i>Проблемна лекція</i> з питання "Значення строків позовної давнини"	Семінари-дискусії, презентації
<i>Тема 6.</i> Загальні положення речового права. Право власності	<i>Проблемна лекція</i> з питання "Види речових прав", <i>Ділова гра</i> "Здійснення повноважень співвласників"	Семінари-дискусії, робота в малих групах, мозкові атаки
<i>Тема 7.</i> Zobов'язальне право та загальні положення про договір	<i>Міні-лекція, семінар-дискусія</i> з питання "Поняття, підстави виникнення та припинення зобов'язання". <i>Кейс-метод</i> "Відповідальність за порушення зобов'язання". Робота в малих групах "Порядок укладання договорів: дії оферента та акцептанта". <i>Проблемна лекція:</i> "Принцип свободи договору". <i>Ділова гра</i> – "Визнання договору недійсним – позиції опонентів"	Семінари-дискусії, робота в малих групах, мозкові атаки
<i>Тема 8.</i> Окремі види цивільних договорів та їх умови	<i>Презентації</i> окремих видів цивільних договорів	Семінари-дискусії, робота в малих групах, мозкові атаки
<i>Тема 9.</i> Поняття, предмет та метод податкового права	<i>Міні-лекція</i> "Взаємозв'язок податкового з іншими галузями в системі права України"	Семінари-дискусії, презентації
<i>Тема 10.</i> Система та джерела податкового права	<i>Проблемна лекція</i> з питання "Місце та роль правового прецеденту в сучасній правозастосовній діяльності"	Семінари-дискусії, презентації
<i>Тема 11.</i> Податкові правовідносини	<i>Міні-лекція</i> "Специфіка податкових правовідносин", <i>семінар-дискусія</i> "Структура податкових правовідносин". <i>Ділова гра</i> "П'ять прикладів за кожним з видів юридичних фактів в галузі оподаткування"	Семінари-дискусії, робота в малих групах, мозкові атаки
<i>Тема 12.</i> Правовий статус податкових органів. Правові засади податкового контролю	<i>Проблемна лекція</i> з питання "Правовідносини податкового контролю – важлива складова оподаткування", <i>семінар-дискусія</i> з питання "Законність та правомірність – необхідна умова діяльності контролюючих органів". <i>Рольова гра</i> "Йду на позапланову виїзну перевірку – формальний аспект". <i>Презентація</i> результатів роботи в малих групах	Семінари-дискусії, робота в малих групах, мозкові атаки

1	2	3
Тема 13. Правове регулювання податку	<i>Проблемна лекція</i> з питання "Роль податку в механізмі державного регулювання економіки", <i>семінар-дискусія</i> з питання "Функції податків"	Семінари-дискусії, робота в малих групах, мозкові атаки
Тема 14. Платник податків, об'єкт та ставка оподаткування як обов'язкові елементи правового механізму податку	<i>Міні-лекція</i> "Платник податків та податковий агент – розмежування правового статусу", <i>семінар-дискусія</i> з питання "Звичасві ціни та їх роль в галузі оподаткування"	Семінари-дискусії, презентації
Тема 15. Визначення та загальна характеристика додаткових елементів правового механізму податку	<i>Проблемна лекція</i> "Податкові пільги, їх значення роль та функції – макроекономічний аспект". <i>Семінар-дискусія</i> "Бухгалтерський та податковий облік – здійсни розмежування"	Семінари-дискусії, робота в малих групах, мозкові атаки
Тема 16. Податкове зобов'язання та його правова природа	<i>Міні-лекція</i> "Обов'язок в оподаткуванні та податкові зобов'язання – загальні риси та різниця". <i>Проблемна лекція</i> "Конфлікт інтересів та практична реалізація прав платника податків". <i>Рольова гра</i> "Узгодження податкового зобов'язання"	Семінари-дискусії, робота в малих групах, мозкові атаки
Тема 17. Відповідальність за порушення податкового законодавства	<i>Проблемна лекція</i> "Види відповідальності та нюанси їх розмежування", <i>семінар-дискусія</i> з питання "Юридична особа", <i>презентація</i> результатів роботи в малих групах	Семінари-дискусії, робота в малих групах, мозкові атаки
Тема 18. Загальні засади вирішення конфліктів (суперечок) у галузі оподаткування	<i>Проблемна лекція</i> "Куди звертатися платнику податків за захистом порушених прав?". <i>Кейс-метод</i> : "Правове регулювання судового розгляду спорів". <i>Рольова гра</i> "Позов – схвалення – відклик. Склади правильно"	Семінари-дискусії, робота в малих групах, мозкові атаки

9. Методи контролю

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів (див. табл. 2.1) враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей

у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту отримати залік – 60 балів);

модульний контроль, що проводиться за відповідний змістовий модуль у вигляді *модульної контрольної роботи* відповідно до графіка навчального процесу;

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться з урахуванням поточного контролю за відповідні змістові модулі і має на меті інтегровану оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершених частин дисципліни – змістових модулів та оцінювання результатів модульних контрольних робіт.

Поточний контроль з навчальної дисципліни проводиться в таких формах:

активна робота на лекційних заняттях;

активна участь у виконанні практичних завдань;

активна участь у дискусії та презентації матеріалу на практичних заняттях;

експрес-опитування.

Модульний контроль проводиться за відповідний змістовий модуль у вигляді **модульної контрольної роботи** відповідно до графіка навчального процесу і має на меті оцінку результатів навчання студента за наслідками вивчення матеріалу з логічно завершеного, відносно самостійного блоку дисципліни, який логічно об'єднує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом і взаємозв'язками – змістового модуля.

Підсумковий/семестровий контроль проводиться шляхом усного вибіркового експрес-опитування з урахуванням поточного контролю за відповідні змістовні модулі і має на меті *інтегровану* оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершених частин дисципліни – змістових модулів та оцінювання результатів модульних контрольних робіт.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів.

Оцінювання знань студента під час практичних занять та виконання ситуаційних завдань проводиться за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;

ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

вміння поєднувати теорію з практикою у ході розгляду практичних ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і під час виступів у аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;

арифметична правильність виконання індивідуального та комплексного розрахункового завдання.

Максимально можливий бал за конкретним завданням ставиться за умови відповідності завдання студента або його усної відповіді всім зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує кількість балів. У ході оцінювання індивідуальних завдань увага також приділяється якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань викладачу, згідно з графіком навчального процесу. Якщо якась із вимог не буде виконана, то бали будуть знижені.

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів. Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних та семінарських заняттях.

Порядок модульного контролю з навчальної дисципліни. Модульний контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення письмових модульних контрольних робіт, які проводяться 2 рази за семестр та включають: тест, що містить запитання одиничного і множинного вибору щодо перевірки знань основних категорій навчальної дисципліни, практичні завдання різного рівня складності відповідно до тем змістового модуля.

Контрольна робота охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей (див. табл. 1).

Завданням роботи є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому за модулем, логіки та взаємозв'язків між окремими його підрозділами, здатності до творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо. В умовах реалізації компетентнісного підходу модульна контрольна робота оцінює рівень засвоєння студентом компетентностей, що передбачені кваліфікаційними вимогами. Кожен варіант модульної контрольної роботи складається із 2 завдань: тестів й практичної ситуації, які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця та дозволяють діагностувати рівень теоретичної підготовки студента і рівень його компетентностей з навчальної дисципліни.

Студент, який із поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю, тобто не склав змістовий модуль, має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання за розпорядженням декана факультету відповідно до встановленого терміну.

Студент **не може бути допущений** до написання модульної контрольної роботи, якщо кількість балів, одержаних за результатами перевірки успішності під час поточного контролю відповідно до змістового модуля, у сумі не досягла 5 балів. Після екзаменаційної сесії декан факультету видає розпорядження про ліквідацію академічної заборгованості. У встановлений термін студент заробляє залікові бали.

Студента слід вважати успішно атестованим за модулем, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/модульної перевірки успішності, дорівнює або перевищує 30 балів.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих за наслідками проведення модульних контрольних робіт, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: *"60 і більше балів – зараховано"*, *"59 і менше балів – не зараховано"* та заноситься у залікову *"Відомість обліку успішності"* навчальної дисципліни. У випадку отримання менше 60 балів студент обов'язково складає залік після закінчення екзаменаційної сесії у встановлений деканом факультету термін, але не пізніше двох тижнів після початку семестру.

У випадку повторного отримання менше 60 балів декан факультету призначає комісію у складі трьох викладачів на чолі із завідувачем кафедри та визначає термін перескладання заліку, після чого приймається рішення відповідно до чинного законодавства. "Зараховано" – студент продовжує навчання за графіком навчального процесу, а якщо "не зараховано", тоді декан факультету пропонує студенту повторно вивчення навчальної дисципліни протягом наступного навчального періоду самостійно.

Приклад модульного контрольного завдання та критеріїв оцінювання до нього

Завдання до модульної контрольної роботи 1 з цивільного права

Тести (приклад)

1. Позначте відповідь, у якій правильно вказано зміст предмета цивільного права:

- а) особисті немайнові відносини, що пов'язані з майновими, та суто особисті немайнові відносини;
- б) особисті майнові та немайнові відносини;
- в) відносини цивільного обігу;
- г) відносини, що стосуються немайнових прав, що забезпечують природне існування та соціальне буття.

2. До майнових відносин, що ґрунтуються на владному підпорядкуванні, а також до податкових, бюджетних відносин цивільне законодавство:

- а) не застосовується, якщо інше не встановлено законом;
- б) застосовується, якщо інше не встановлено законом;
- в) застосовується;
- г) не застосовується.

3. Чи можуть виникати цивільні права та обов'язки з рішення суду:

- а) можуть;
- б) не можуть;
- в) можуть, у випадках, встановлених актами цивільного законодавства;
- г) не можуть, лише у випадках, встановлених актами цивільного законодавства.

Задача (практично-аналітична частина)

До дня 15-річчя старший брат подарував Володимиру мопед "Верховина". Через деякий час Володимир за побутовим правочином обміняв мопед на легкий мотоцикл "Мінськ", який вкрали через 3 дні. Батько Володимира вимагав повернути мопед, але у відповідь одержав відмову. Тоді він звернувся з позовом до суду.

Завдання:

вирішить ситуацію з посиланням на норми діючого законодавства; визначте та охарактеризуйте види цивільної дієздатності.

Критерії оцінювання

Тести

Оцінка	Кількість правильних відповідей
12 балів	12
11 балів	11
10 балів	10
9 балів	9
8 балів	8
7 балів	7
6 балів	6
5 балів	5
4 бали	4
3 бали	3
2 бали	2
1 бал	1

Задача

Оцінка	Кількість помилок
13 балів	Немає
11 балів	Одна
9 балів	Дві
7 балів	Три
5 балів	Чотири
4 бали	П'ять
2 бали	Шість
0,5 балів	Більше шести

Максимальна кількість балів за модульну контрольну роботу 1 – 25 балів.

Завдання до модульної контрольної роботи 2 з податкового права

Тести (приклад)

1. Органи державної фіскальної служби:

а) мають статус юридичних осіб;

б) має статус юридичної особи лише ДФС України, а інші органи – відокремлені підрозділи на місцях;

в) мають статус юридичних осіб лише ДФС України, в областях, містах Києві та Севастополі.

2. До прав органів ДФС України не відносять здійснення контролю за:

а) додержанням порядку проведення готівкових розрахунків за товари (послуги) у встановленому законом порядку;

б) додержанням порядку оформлення та обігу цінних паперів у встановленому законом порядку;

в) наявністю свідоцтв про державну реєстрацію суб'єктів підприємницької діяльності, ліцензій на провадження видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню відповідно до закону, з наступною передачею матеріалів про виявлені порушення органам, які видали ці документи, торгових патентів.

3. Чи можуть органи ДФС України перевіряти у фізичних осіб документи, що посвідчують особу, під час проведення перевірок:

а) мають право лише у разі оформлення письмової вимоги відповідно до діючого законодавства України;

б) мають право;

в) не мають права;

г) мають право лише у разі наявності підстав вважати особу порушником діючого законодавства у галузі оподаткування.

Задача

З метою одноманітного застосування законів України, діючих у галузі оподаткування, державна податкова інспекція в одному з районів міста Харкова видала інструкцію про порядок та строки подання інформації суб'єктами підприємницької діяльності, які здійснюють зовнішньоекономічну діяльність, щодо відображення взаємовідносин з підприємствами-нерезидентами під час укладання та виконання контрактів зовнішньоекономічної діяльності.

Зазначена інструкція була надана для реєстрації в Міністерство юстиції України, але в реєстрації було відмовлено.

Завдання:

визначте можливі обґрунтовані, на Ваш погляд, підстави такої відмови; надайте поняття податкового контролю та наведіть класифікацію з обов'язковою характеристикою кожного з елементів класифікаційної системи.

Критерії оцінювання

Тести

Оцінка	Кількість правильних відповідей
12 балів	12
11 балів	11
10 балів	10
9 балів	9
8 балів	8
7 балів	7
6 балів	6
5 балів	5
4 бали	4
3 бали	3
2 бали	2
1 бал	1

Задача

Оцінка	Кількість помилок
13 балів	Немає
11 балів	Одна
9 балів	Дві
7 балів	Три
5 балів	Чотири
4 бали	П'ять
2 бали	Шість
0,5 балів	Більше шести

Максимальна кількість балів за модульну контрольну роботу 2 – 26 балів.

10. Розподіл балів, яких набирають студенти

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей студентів денної форми навчання наведена в табл. 10.1.

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Години	Методи та форми навчання		Оцінка рівня сформованості компетентностей			
					Форми контролю	Макс. бал		
1	2	3	4		5	6		
Змістовий модуль 1. Цивільне право								
ЦТПП 1	Використовувати знання теоретичних засад цивільного права	1	Ауд.	1	Лекція	Тема 1. Поняття та характеристика цивільного права та цивільного законодавства. Цивільні правовідносини	Робота на лекції	0,25
				2	Практичне заняття	Тема практичного заняття "Поняття та характеристика цивільного права та цивільного законодавства. Цивільні правовідносини"	Активна участь у дискусії	0,25
			СРС	2	Підготовка до заняття	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	Презентація результатів. Експрес-опитування	0,25
ЦТПП 1	Використовувати знання теоретичних засад цивільного права	2	Ауд.	1	Лекція	Тема 2. Фізичні та юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин	Робота на лекції	0,25
				2	Практичне заняття	Тема практичного заняття "Фізичні та юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин"	Активна участь у дискусії	0,25
			СРС	4	Підготовка до заняття	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	Презентація результатів. Експрес-опитування	0,25
ЦТПП 2	Здійснювати обґрунтування господарських рішень з урахуванням основних положень цивільного законодавства	3	Ауд.	1	Лекція	Тема 3. Об'єкти цивільних прав	Робота на лекції	0,25
				2	Практичне заняття	Тема практичного заняття "Об'єкти цивільних прав"	Активна участь у виконанні практичних завдань	6,5
			СРС	4	Підготовка до заняття	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	Презентація результатів	

Продовження табл. 10.1

1		2	3		4		5	6
ЦТПП 2	Здійснювати обґрунтування господарських рішень з урахуванням основних положень цивільного законодавства	4	Ауд.	1	Лекція	Тема 4. Правочини в цивільному праві	Робота на лекції	0,25
				2	Практичне заняття	Тема практичного заняття "Правочини в цивільному праві"	Активна участь у дискусії	0,25
			СРС	2	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, до контрольної роботи	Презентація результатів	0,25
ЦТПП 2	Здійснювати обґрунтування господарських рішень з урахуванням основних положень цивільного законодавства	5	Ауд.	1	Лекція	Тема 5. Позовна давність у цивільному праві	Робота на лекції	0,25
				2	Практичне заняття	Тема практичного заняття "Позовна давність у цивільному праві"	Активна участь у виконанні практичних завдань	6,5
			СРС	2	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	Презентація результатів. Експрес-опитування	
ЦТПП 2	Здійснювати обґрунтування господарських рішень з урахуванням основних положень цивільного законодавства	6	Ауд.	1	Лекція	Тема 6. Загальні положення речового права. Право власності	Робота на лекції	0,25
				2	Практичне заняття	Загальні положення про речове право. Право власності	Активна участь у дискусії	0,5
			СРС	4	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	Презентація результатів. Експрес-опитування	–
ЦТПП 2	Здійснювати обґрунтування господарських рішень з урахуванням основних положень цивільного законодавства	7	Ауд.	1	Лекція	Тема 7. Зобов'язальне право та загальні положення про договір	Робота на лекції	0,25
				2	Практичне заняття	Тема практичного заняття "Зобов'язальне право та загальні положення про договір"	Активна участь у виконанні практичних завдань	6,5
			СРС	4	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	Презентація результатів. Експрес-опитування	–

Продовження табл. 10.1

1		2	3		4		5	6
ЦТПП 3	Здійснювати використання навиків самостійного вирішення проблемних практичних ситуацій організаційно-правового характеру	8	Ауд.	1	Лекція	Тема 8. Окремі види договірних зобов'язань	Робота на лекції	0,25
				2	Практичне заняття	Окремі види договірних зобов'язань	Письмова контрольна робота	–
			СРС	8	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	Презентація результатів. Експрес-опитування	–
Написання модульної контрольної роботи 1								25
Змістовий модуль 2. Податкове право								
ЦТПП 1	Використовувати знання теоретичних засад податкового права	9	Ауд.	1	Лекція	Тема 9. Поняття, предмет та метод податкового права	Робота на лекції	0,25
				2	Практичне заняття	Тема практичного заняття "Поняття, предмет та метод податкового права"	Активна участь у дискусії	–
			СРС	2	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	Експрес-опитування	–
ЦТПП 1	Використовувати знання теоретичних засад податкового права	10	Ауд.	1	Лекція	Тема 10. Система та джерела податкового права	Робота на лекції	0,25
				2	Практичне заняття	Тема практичного заняття "Система та джерела податкового права"	Активна участь у дискусії	6,5
			СРС	2	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	Презентація результатів	–
ЦТПП 1	Використовувати знання теоретичних засад податкового права	11	Ауд.	1	Лекція	Тема 11. Податкові правовідносини	Робота на лекції	0,25
				2	Практичне заняття	Тема практичного заняття "Податкові правовідносини"	Активна участь у дискусії	0,25
			СРС	2	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	Презентація результатів	0,25

Продовження табл. 10.1

1		2	3		4	5	6	
ЦТПП 2	Здійснювати обґрунтування господарських рішень з урахуванням основних положень податкового законодавства	12	Ауд.	1	Лекція	Тема 12. Правовий статус податкових органів. Правові засади податкового контролю	Робота на лекції	0,25
				2	Практичне заняття	Правовий статус податкових органів. Правові засади податкового контролю	Активна участь у виконанні практичних завдань	6,5
			СРС	8	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	Презентація результатів	
ЦТПП 2	Здійснювати обґрунтування господарських рішень з урахуванням основних положень податкового законодавства	13	Ауд.	1	Лекція	Тема 13. Правове регулювання податку	Робота на лекції	0,25
				2	Практичне заняття	Тема практичного заняття "Правове регулювання податку"	Активна участь у дискусії	0,25
			СРС	4	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	Експрес-опитування	0,25
ЦТПП 2	Здійснювати обґрунтування господарських рішень з урахуванням основних положень податкового законодавства	14	Ауд.	1	Лекція	Тема 14. Платник податків, об'єкт та ставка оподаткування як обов'язкові елементи механізму податку	Робота на лекції	0,25
				2	Практичне заняття	Тема практичного заняття "Платник податків, об'єкт та ставка оподаткування як обов'язкові елементи механізму податку"	Активна участь у виконанні практичних завдань	6,5
			СРС	6	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	Експрес-опитування	
ЦТПП 2	Здійснювати обґрунтування господарських рішень з урахуванням основних положень податкового законодавства	15	Ауд.	0,5	Лекція	Тема 15. Визначення та загальна характеристика додаткових елементів правового механізму податку	Робота на лекції	0,25
				1	Практичне заняття	Тема практичного заняття "Визначення та загальна характеристика додаткових елементів правового механізму податку"	Активна участь у дискусії	0,25

Закінчення табл. 10.1

1	2	3	4	5	6		
		CPC	6	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	Експрес-опитування	0,25
ЦТПП 2	Здійснювати обґрунтування господарських рішень з урахуванням основних положень податкового законодавства	Ауд.	0,5	Лекція	Тема 16. Податкове зобов'язання та його правова природа	Робота на лекції	0,25
			1	Практичне заняття	Тема практичного заняття "Податкове зобов'язання та його правова природа"	Активна участь у дискусії	0,25
		CPC	8	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	Експрес-опитування	0,25
ЦТПП 2	Здійснювати обґрунтування господарських рішень з урахуванням основних положень податкового законодавства	Ауд.	1	Лекція	Тема 17. Відповідальність за порушення податкового законодавства	Робота на лекції	0,25
			2	Практичне заняття	Тема практичного заняття "Відповідальність за порушення податкового законодавства"	Активна участь у дискусії	0,25
		CPC	4	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	Експрес-опитування	0,25
ЦТПП 3	Здійснювати використання навиків самостійного вирішення проблемних практичних ситуацій організаційно-правового характеру	Ауд.	1	Лекція	Тема 18. Загальні засади вирішення конфліктів (суперечок) у галузі оподаткування	Робота на лекції	0,25
			2	Практичне заняття	Тема практичного заняття "Загальні засади вирішення конфліктів (суперечок) у галузі оподаткування"	Активна участь у дискусії	0,25
		CPC	2	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	Експрес-опитування	0,25
Написання модульної контрольної роботи 2						26	
Усього годин		126	Загальна максимальна кількість балів з дисципліни			100	
<i>з них</i>							
<i>аудиторні</i>		52	31 %	<i>поточний контроль</i>		49	
<i>самостійна робота</i>		74	69 %	<i>підсумковий контроль</i>		51	

Розподіл балів у межах тем змістових модулів наведено в табл. 10.2.

Таблиця 10.2

Розподіл балів за темами

Назва теми	Кількість балів	Змістовий модуль
1	2	3
Тема 1. Поняття та характеристика цивільного права та цивільного законодавства. Цивільні правовідносини	1	Модуль 1. Цивільне право
Тема 2. Фізичні та юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин	0,5	
Тема 3. Об'єкти цивільних прав	7	
Тема 4. Правочини в цивільному праві	0,5	
Тема 5. Позовна давність у цивільному праві	7	
Тема 6. Загальні положення про речове право. Право власності	0,5	
Тема 7. Зобов'язальне право та загальні положення про договір	7	
Тема 8. Окремі види договірних зобов'язань	0,5	
Модульна контрольна робота	25	
Разом за змістовим модулем 1	49	
Тема 9. Поняття, предмет та метод податкового права	1	Модуль 2. Податкове право
Тема 10. Система та джерела податкового права	6,5	
Тема 11. Податкові правовідносини	1	
Тема 12. Правовий статус податкових органів. Правові засади податкового контролю	6,5	
Тема 13. Правове регулювання податку	1	
Тема 14. Платник податків, об'єкт та ставка оподаткування як обов'язкові елементи механізму податку	6,5	
Тема 15. Визначення та загальна характеристика додаткових елементів правового механізму податку	0,5	
Тема 16. Податкове зобов'язання та його правова природа	0,5	
Тема 17. Відповідальність за порушення податкового законодавства	0,5	
Тема 18. Загальні засади вирішення конфліктів (суперечок) у галузі оподаткування	1	
Модульна контрольна робота	26	
Разом за змістовим модулем 2	51	
Усього балів	100	–

Максимальну кількість балів, яку може накопичити студент протягом тижня за формами та методами навчання, наведено в табл. 10.3.

Розподіл балів за тижнями

Теми змістового модуля			Лекційні заняття	Практичні заняття	Письмова модульна контрольна робота	Усього
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Цивільне право	Тема 1. Поняття та характеристика цивільного права та цивільного законодавства. Цивільні правовідносини	1 тиждень	0,5	0,5	–	1
	Тема 2. Фізичні та юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин	2 тиждень	–	0,5	–	0,5
	Тема 3. Об'єкти цивільних прав	3 тиждень	0,5	6,5	–	7
	Тема 4. Правочини в цивільному праві	4 тиждень	–	0,5	–	0,5
	Тема 5. Позовна давність у цивільному праві	5 тиждень	0,5	6,5	–	7
	Тема 6. Загальні положення про речове право. Право власності	6 тиждень	–	0,5	–	0,5
	Тема 7. Зобов'язальне право та загальні положення про договір	7 тиждень	0,5	6,5	–	7
	Тема 8. Окремі види договірних зобов'язань. <i>Модульна контрольна робота</i>	8 тиждень	–	0,5	25	25,5
Змістовий модуль 2. Податкове право	Тема 9. Поняття, предмет та метод податкового права	9 тиждень	0,5	0,5	–	1
	Тема 10. Система та джерела податкового права	10 тиждень	–	6,5	–	6,5
	Тема 11. Податкові правовідносини	11 тиждень	0,5	0,5	–	1
	Тема 12. Правовий статус податкових органів. Правові засади податкового контролю	12 тиждень	–	6,5	–	6,5
	Тема 13. Правове регулювання податку	13 тиждень	0,5	0,5	–	1
	Тема 14. Платник податків, об'єкт та ставка оподаткування як обов'язкові елементи механізму податку	14 тиждень	–	6,5	–	6,5
	Тема 15. Визначення та загальна характеристика додаткових елементів правового механізму податку.	15 тиждень	0,5	0,5	–	1
	Тема 16. Податкове зобов'язання та його правова природа	16 тиждень	–	0,5	–	0,5
	Тема 17. Відповідальність за порушення податкового законодавства	16 тиждень	–	0,5	–	0,5
Тема 18. Загальні засади вирішення конфліктів (суперечок) у галузі оподаткування. <i>Модульна контрольна робота</i>	17 тиждень	0,5	0,5	26	27	
Усього			4,5	44,5	51	100

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 10.4).

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності, індивідуального навчального плану студента та іншої академічної документації.

Таблиця 10.4

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

11. Рекомендована література

11.1. Основна

1. Податкове право України : навч. посіб. / за ред. Кучерявенко М. П. – Харків : Право, 2013. – 536 с.

2. Цивільне право України : підручник у 2-ох книгах / О. В. Дзера, Д. В. Боброва, А. С. Довгерт та ін.; за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової. – 2-е вид., допов. і перероб. – Київ : Юрінком Інтер, 2004.

11.2. Додаткова

3. Всемирная конвенция об авторском праве (пересмотренная в Париже 24 июля 1971 года) // Международные нормативные акты ЮНЕСКО. – Москва : Логос, 1993. – С. 435–450.

4. Гега П. Т. Основи податкового права : навч. посіб. / П. Т. Гега, Л. М. Доля. – 4-те вид., перероб. і доп. – Київ : Т-во "Знання", КОО, 2003. – 307 с.
5. Загородний В. П. Налоги и налоговый контроль в Украине / В. П. Загородний. – Киев : Издательство "АСК", 2003. – 639 с.
6. Иванов Ю. Б. Налоговый менеджмент : учеб. пособ. / Ю. Б. Иванов, В. В. Карпова, Л. Н. Карпов. – Харьков : ИД "ИНЖЭК", 2006. – 488 с.
7. Иванов Ю. Б. Альтернативні системи оподаткування : монографія / Ю. Б. Иванов. – Харків : ХДЕУ – Торнадо, 2003. – 517 с.
8. Иванов Ю. Б. Система оподаткування в схемах і таблицях. Ч. 1. Загальнодержавні та місцеві податки і збори в Україні: навч. посіб. / Ю. Б. Иванов. – Харків : ВД "ИНЖЕК", 2004. – 416 с.
9. Конституція України. Прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Відомості ВРУ. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
10. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права в 6 т. / Н. П. Кучерявенко. – Харьков : Легас, 2004. – Т. 1, 2.
11. Митний Кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 38–39. – Ст. 288.
12. Налоги : учеб. пособ. / под ред. В. В. Буряковского. – Днепропетровск : Пороги, 1998. – 611 с.
13. Науково-практичний коментар цивільного процесуального кодексу України. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Харків : Фактор, 2010. – 800 с.
14. Податковий Кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 13–14, № 15–16, № 17. – Ст. 112.
15. Про авторське право та суміжні права : Закон України № 3792-XII від 23 грудня 1993 року // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 13. – С. 64.
16. Про акціонерні товариства : Закон України № 514-VI від 17 вересня 2008 року // Відомості Верховної Ради України. – 2008. – № 50–51. – С. 384.
17. Про банки і банківську діяльність : Закон України № 2121-III від 7 грудня 2000 року // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 5–6. – С. 30.
18. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обмежень : Закон України № 1952-IV від 1 липня 2004 року // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 51. – Ст. 553.
19. Про заставу : Закон України № 2654-XII від 2 жовтня 1992 року // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 6. – Ст. 56.

20. Про захист прав споживачів : Закон України № 1023-XII від 12 травня 1991 року // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 30. – Ст. 379 (в редакції Закону № 3161-IV від 01.12. 2005 р. // Офіційний вісник України. – 2006. – № 1–2. – Ст. 1).
21. Про інформацію : Закон України № 2657-XII від 2 жовтня 1992 року // Відомості Верховної Ради. – 1992. – № 48. – Ст. 650.
22. Про іпотеку : Закон України № 898-IV від 5 червня 2003 року // Відомості Верховної Ради. – 2003. – № 38. – Ст. 313.
23. Про міжнародне приватне право : Закон України № 2709-IV від 23 червня 2005 року // Відомості Верховної Ради. – 2005. – № 32. – Ст. 422.
24. Про міжнародні договори України : Закон України № 1906-IV від 29.06. 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 10. – С. 47.
25. Про науково-технічну інформацію : Закон України № 3322-XII від 25.06. 1993 р. // Відомості Верховної Ради. – 1993. – № 33. – С. 345.
26. Про нотаріат : Закон України № 3425-XII від 2 вересня 1993 року (із змінами) // Відомості Верховної Ради. – 1993. – № 39. – Ст. 383.
27. Про охорону прав на винаходи та корисні моделі : Закон України № 3687-XII від 15 грудня 1993 року // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7. – С. 32.
28. Про охорону прав на знаки для товарів та послуг : Закон України № 3689-XII від 15 грудня 1993 року // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7. – С. 36.
29. Про охорону прав на промислові зразки : Закон України № 3688-XII від 15 грудня 1993 року // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7. – С. 34.
30. Сімейний Кодекс України. – Харків : Одиссей, 2005. – 324 с.
31. Тактика оскарження або як виграти податковий спір / О. Соловей, С. Кирилов, Л.Солошенко та ін. – Харків : Фактор, 2005. – 429 с.
32. Харитонов Є. О. Цивільне право України : підручник / Є. О. Харитонов, Н. О. Саніахметова. – Київ, 2003.
33. Харитонов Є. О. Цивільне право України : підручник / Є. О. Харитонов, О. В. Старцев. – Київ, 2007.
34. Цивільний Кодекс України. – Харків : Одиссей, 2005. – 856 с.
35. Цивільне право України : навч. посібн. / за ред. І. А. Бірюкова, Ю. О. Заїки. – Київ : Юрінком Інтер, 2004.

Додатки

Додаток А

Таблиця А.1

Структура складових професійних компетентностей з навчальної дисципліни "Цивільне та податкове право" за Національною рамкою кваліфікацій України

58

Складові компетентності, яка формується в рамках теми	Мінімальний досвід	Знання	Уміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Поняття та характеристика цивільного права та цивільного законодавства. Цивільні правовідносини					
Використовувати категоріальний апарат цивільного права	Сутність цивільного права, законодавства та цивільних правовідносин	Основні ознаки, притаманні цивільному праву та цивільному законодавству. Зміст та характеристика цивільних правовідносин	Використовувати категоріальний апарат задля вірної юридичної кваліфікації правовідносин	Обґрунтування рішень щодо юридичної кваліфікації правовідносин	Самостійність у виборі правових норм, що регулюють цивільні правовідносини
Тема 2. Фізичні та юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин					
Здійснювати обґрунтування прийнятих господарських рішень з питань визначення особливості правового статусу фізичних та юридичних осіб	Поняття та ідентифікація особливості правового статусу фізичних та юридичних осіб	Особливості правового статусу фізичних та юридичних осіб	Ідентифікувати особливості правового статусу фізичних та юридичних осіб	Обґрунтування рішень щодо визначення правового статусу суб'єктів цивільного права	Здатність до самостійного тлумачення норм цивільного права та їх реалізації (здійснення право- та нормозастосування)

1	2	3	4	5	6
Тема 3. Об'єкти цивільних прав					
Здійснювати обґрунтування прийняття господарських рішень під час вирішення питань із застосування об'єктів цивільного права	Правовий інструментарій в сфері об'єктів цивільного права	Документи, що зазвичай використовуються під час вирішення питань щодо об'єктів цивільного права	Складати документи, що зазвичай використовуються під час вирішення питань щодо об'єктів цивільного права	Обґрунтування рішень щодо визначення правового статусу об'єктів цивільного права	Здатність до самостійного тлумачення норм цивільного права та їх реалізації (здійснення право- та нормозастосування)
Тема 4. Правочини в цивільному праві					
Здійснювати обґрунтування прийнятих господарських рішень під час вирішення питань із застосування правочинів	Правовий інструментарій у сфері правочинів	Документи, що зазвичай використовуються під час вирішення питань із застосування правочинів	Складати документи, що зазвичай використовуються під час вирішення питань із застосування правочинів	Обґрунтування рішень щодо визначення змісту та ознак правочину	Здатність до самостійного тлумачення норм цивільного права та їх реалізації (здійснення право- та нормозастосування)
Тема 5. Позовна давність у цивільному праві					
Здійснювати обґрунтування прийнятих господарських рішень з питань позовної давності	Правовий інструментарій у сфері позовної давності	Документи, що зазвичай використовуються під час вирішення питань позовної давності	Складати документи, що зазвичай використовуються під час вирішення питань позовної давності	Обґрунтування рішень щодо використання та розрахунку строків позовної давності в цивільно-правових відносинах	Здатність до самостійного тлумачення норм цивільного права та їх реалізації (здійснення право- та нормозастосування)

1	2	3	4	5	6
Тема 6. Загальні положення речового права. Право власності					
Здійснювати обґрунтування прийнятих господарських рішень у сфері права власності та речових прав	Правові інструменти у сфері права власності та речових прав	Схеми та проекти документів, що зазвичай використовуються в сфері права власності та речових прав	Складати схеми та проекти документів, що зазвичай використовуються в сфері права власності та речових прав	Обґрунтування рішень з врахуванням особливостей правового статусу речових прав та різноманітних форм власності	Здатність до самостійного тлумачення норм цивільного права та їх реалізації (здійснення право- та нормозастосування)
Тема 7. Zobов'язальне право та загальні положення про договір					
Здійснювати обґрунтування прийнятих господарських рішень в галузі zobов'язального права	Інструменти zobов'язального механізму	Схеми та проекти цивільно-правових zobов'язань	Складати схеми та проекти цивільно-правових zobов'язань	Обґрунтування рішень з урахуванням факторів, що впливають на правову природу zobов'язань та договорів	Здатність до самостійного тлумачення норм цивільного права та їх реалізації (здійснення право- та нормозастосування)
Тема 8. Окремі види договірних zobов'язань					
Здійснювати обґрунтування прийнятих господарських рішень щодо обрання необхідного виду договору	Інструменти договірного механізму	Схеми та проекти цивільно-правових договорів	Складати схеми та проекти договорів	Обґрунтування рішень щодо обрання необхідного виду договору	Здатність до самостійного тлумачення норм цивільного права та їх реалізації (здійснення право- та нормозастосування)

1	2	3	4	5	6
Тема 9. Поняття, предмет та метод податкового права					
Використовувати категоріальний апарат податкового права	Сутність податкового права, законодавства та податкових правовідносин	Основні ознаки притаманні податковому праву	Використовувати категоріальний апарат задля вірної юридичної кваліфікації правовідносин	Обґрунтування рішень щодо юридичної кваліфікації правовідносин	Здатність до самостійного тлумачення норм податкового права та їх реалізації (здійснення право- та нормозастосування)
Тема 10. Система та джерела податкового права					
Використовувати категоріальний апарат податкового права оптимізації податку на додану вартість	Сутність податкового права, законодавства та податкових правовідносин	Основні ознаки притаманні податковому праву	Використовувати категоріальний апарат задля вірної юридичної кваліфікації правовідносин	Обґрунтування рішень щодо юридичної кваліфікації правовідносин	Здатність до самостійного тлумачення норм податкового права та їх реалізації (здійснення право- та нормозастосування)
Тема 11. Податкові правовідносини					
Використовувати категоріальний апарат податкового права	Сутність податкового права, законодавства та податкових правовідносин	Основні ознаки притаманні податковому правовідношенню	Використовувати категоріальний апарат задля вірної юридичної кваліфікації правовідносин	Обґрунтування рішень щодо юридичної кваліфікації правовідносин	Здатність до самостійного тлумачення норм податкового права та їх реалізації (здійснення право- та нормозастосування)

1	2	3	4	5	6
Тема 12. Правовий статус податкових органів. Правові засади податкового контролю					
Здійснювати обґрунтування прийняття господарських рішень під час вирішення питань по застосуванню норм, що регулюють статус податкових органів, та засади податкового контролю	Правові інструменти, що використовуються в сфері статусу податкових органів, та засади податкового контролю	Документи, що зазвичай використовуються під час вирішення питань у сфері статусу податкових органів, та засади податкового контролю	Складати документи, що зазвичай використовуються під час вирішення питань в сфері статусу податкових органів, та засади податкового контролю	Обґрунтування рішень з питань в сфері статусу податкових органів та засади податкового контролю	Здатність до самостійного тлумачення норм податкового права та їх реалізації (здійснення право- та нормозастосування)
Тема 13. Правове регулювання податку					
Використовувати категоріальний апарат податкового права	Сутність податку, збору, мита	Основні ознаки призначення податку, збору, миту	Використовувати категоріальний апарат для вірної юридичної кваліфікації податку	Обґрунтування рішень з питань кваліфікації податку	Здатність до самостійного тлумачення норм податкового права та їх реалізації (здійснення право- та нормозастосування)
Тема 14. Платник податків, об'єкт та ставка оподаткування, як обов'язкові елементи механізму податку					
Здійснювати обґрунтування прийняття господарських рішень з питань кваліфікації обов'язкових елементів механізму податку	Правові інструменти, що зазвичай використовуються під час вирішення питань кваліфікації обов'язкових елементів механізму податку	Документи, що зазвичай використовуються під час вирішення питань кваліфікації обов'язкових елементів механізму податку	Складати документи, що зазвичай використовуються під час вирішення питань кваліфікації обов'язкових елементів механізму податку	Обґрунтування рішень з питань кваліфікації обов'язкових елементів механізму податку	Здатність до самостійного тлумачення норм податкового права та їх реалізації (здійснення право- та нормозастосування)

1	2	3	4	5	6
Тема 15. Визначення та загальна характеристика додаткових елементів правового механізму податку					
Здійснювати обґрунтування прийняття господарських рішень з питань кваліфікації додаткових елементів механізму податку	Правові інструменти, що зазвичай використовуються під час вирішення питань кваліфікації додаткових елементів механізму податку	Документи, що зазвичай використовуються під час вирішення питань кваліфікації додаткових елементів механізму податку	Складати документи, що зазвичай використовуються під час вирішення питань кваліфікації додаткових елементів механізму податку	Обґрунтування рішень з питань кваліфікації додаткових елементів податку	Здатність до самостійного тлумачення норм податкового права та їх реалізації (здійснення право- та нормозастосування)
Тема 16. Податкове зобов'язання та його правова природа					
Здійснювати обґрунтування прийняття господарських з питань, що виникають під час визначення податкового зобов'язання	Правові інструменти, що зазвичай використовуються з питань, що виникають під час визначення податкового зобов'язання	Документи, що зазвичай використовуються з питань, що виникають під час визначення податкового зобов'язання	Складати документи, що зазвичай використовуються з питань, що виникають під час визначення податкового зобов'язання	Обґрунтування рішень з питань, що виникають під час визначення податкового зобов'язання	Здатність до самостійного тлумачення норм податкового права та їх реалізації (здійснення право- та нормозастосування)
Тема 17. Відповідальність за порушення податкового законодавства					
Здійснювати обґрунтування прийняття господарських рішень у сфері порушень податкового законодавства	Правові інструменти, що зазвичай використовуються в сфері порушень податкового законодавства	Проекти документів з питань, що виникають у сфері порушень податкового законодавства	Складати документи, що зазвичай використовуються з питань, що виникають у сфері порушень податкового законодавства	Обґрунтування рішень з питань, що виникають у сфері порушень податкового законодавства	Здатність до самостійного тлумачення норм податкового права та їх реалізації (здійснення право- та нормозастосування)

Закінчення додатка А

Закінчення табл. А.1

1	2	3	4	5	6
Тема 18. Загальні засади вирішення конфліктів (суперечок) в галузі оподаткування					
Здійснювати обґрунтування прийняття господарських рішень з питань вирішення конфліктів (суперечок) у галузі оподаткування	Правові інструменти, що зазвичай використовуються в сфері вирішення конфліктів (суперечок) у галузі оподаткування	Проекти документів з вирішення конфліктів (суперечок) у галузі оподаткування	Складати документи, що зазвичай використовуються з питань вирішення конфліктів (суперечок) у галузі оподаткування	Обґрунтування рішень з питань вирішення конфліктів (суперечок) у галузі оподаткування	Здатність до самостійного тлумачення норм податкового права та їх реалізації (здійснення право- та нормозастосування)

Зміст

Вступ.....	3
1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни	4
3. Програма навчальної дисципліни	9
4. Структура навчальної дисципліни.....	14
5. Теми практичних занять	16
5.1. Теоретико-нормативна частина практичного заняття.....	16
5.2. Практично-ситуаційна частина практичного заняття	22
5.3. Приклади типових практичних завдань за темами.....	22
5.4. Вимоги та рекомендації до процесу вирішення практичних (ситуаційних) завдань	24
6. Самостійна робота.....	25
6.1. Завдання та форми самостійної роботи	25
6.2. Контрольні питання для самодіагностики.....	28
7. Індивідуально-консультативна робота	34
8. Методи навчання	34
9. Методи контролю	40
10. Розподіл балів, яких набирають студенти	47
11. Рекомендована література.....	55
11.1. Основна	55
11.2. Додаткова	55
Додатки.....	58

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"ЦИВІЛЬНЕ ТА ПОДАТКОВЕ ПРАВО"
для студентів напряму підготовки
6.030508 "Фінанси і кредит"
спеціалізації "Оподаткування"
денної форми навчання**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: **Єніна-Березовська** Анастасія Олександрівна
Коновалов Максим Ігорович

Відповідальний за видання *О. Є. Найденко*

Редактор *К. Л. Бикова*

Коректор *Т. А. Маркова*

План 2016 р. Поз. № 48 ЕВ. Обсяг 66 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*